

Spíš stres než šok – rozhovor o zkušenostech s péčí o misionáře během pobytu na misii

(2021-12, Život v Kristu)

David Symon

Davide, na semináři *Péče o misionáře v průběhu misie* (misijní pastorálka AC, Kraskov, září 2021) jsi říkal, že víš, jaké to je, když misionář nemá plnou podporu... Čím si misionář v cizí zemi prochází?

Člověk je na misijním poli vystaven různým tlakům. Asi nevykreslím všechny, jsou to třeba: kulturní šok, osamělost, frustrace z výsledků své práce, tlaky od lidí v týmu a od vysílající církve, nepohodlí, nemoci...

Žádný misionář především nezůstane ušetřen kulturního šoku. Misijní antropolog Paul Hiebert kulturní šok popisuje jako období zmatení a kulturní dezorientace. Pro každého misionáře je to jiné, ale zažije ho opravdu každý, i když s tím počítá. Úmyslně říkám „zažije“, ne „projde jím“, protože kulturní šok není jednorázová záležitost, jak by se mohlo zdát. Nelze říct: „Už jsi prožil *kulturní šok*? Tak to už jsi v pohodě.“ Často se vrací, proto se mu v misiologii občas říká *akulturační stres*. Slovní spojení kulturní šok může implikovat, že zdrojem problému je kultura, ale spíš se jedná o přizpůsobování se jiné kultuře.

A proč stres, a ne šok?

Šok evokuje určitou jednorázovost, zatímco stres je určité trvalé pnutí. Sám jsem to zažil. Po osmi letech v Bosně a Hercegovině, kdy jsem už perfektně uměl jazyk, znal jsem zemi, lidi, se mi to stávalo pořád a poslední týden před odjezdem mě tři věci vytočily takovým způsobem, že jsem chtěl se vším praštit a okamžitě odjet. Jedna se stala s našimi domácnostmi, další v bance a poslední s našim pastorem. Prožil jsem si pořádný akulturační stres poslední týden, hrozné.

Šok evokuje určitou jednorázovost, zatímco stres je určité trvalé pnutí.

Jak takový kulturní šok může vypadat?

Každý misionář prožívá něco jiného. Měl jsem příležitost mluvit s mnohými českými misionáři a shodovali se na tom, že první zatěžkávací zkouškou je práce v mezinárodním týmu. Často je to podceňovaná věc, kterou se nedočtete v misijních příručkách přeložených z angličtiny. Neřeší se v nich, že když Čech jede sloužit třeba Kurdům, má nejdříve kolem sebe Američany, Němce, Angličany. Zažívá tak dvojitý trojitý kulturní šok. Český misionář Martin v Kosovu říkal, že pro něj bylo těžké být v cizí kultuře sám. Němci, Američani měli svůj tým, rodinnou atmosféru, ale jemu chyběl někdo, s kým by si popovídal česky, kdo by mu rozuměl a měl stejný smysl pro humor.

Já si tak představuji, že největším stresem pro misionáře je, zda je v té zemi opravdu co k čemu...

Samozřejmě, každý misionář vnímá tlak na výsledky, vnější i vnitřní. Vnější od vysílající církve: „Dělej tam něco, chceme něco za tebou vidět,“ ale i od místního pastora: „Přiváděj lidi do sboru.“ Vnitřní tlak mu říká: „Jsem tady na misii a potřebuju něco dělat.“ Zároveň pořád pracuje, ale nevidí za sebou žádné výsledky. Investuje do lidí, cítí se vyčerpaný. A to je těžké. Před několika lety jsem byl pozvaný na misijní pastorálku do Těšína. Měl jsem pět minut na prezentaci své služby v Bosně. Přede mnou jedna sestra barvitě líčila modlitby na ulici, proroctví, uzdravení, a já: „V Bosně je v současnosti méně křesťanů, než bylo, když jsem tam přijel.“ Co říct lidem, kteří očekávají výsledky? Co říct sám sobě? Je dobré se inspirovat u druhých, ale není dobré se porovnávat. Mě povzbudil verš, že Boží království je, jako když člověk hodí zrno na zem. Spí a vstává, a to zrno klíčí a roste, on ani neví jak. I když my to nevidíme a jen zaséváme, Boží království roste.

Není potom takový misionář adeptem na vyhoření?

S výsledky jde ruku v ruce téma práce a odpočinku. Zde opravdu misionář potřebuje podporu. Jak vyhlíží výsledky, často nedostatečně odpočívá a opravdu může vyhořet. Totálně se vyčerpat až do neschopnosti fungovat. Je hodně případů misionářů, kteří se museli předčasně vrátit z misijního pole. Když sleduji české misionáře (mluvil jsem se 30, 40 lidmi), řekl bych, že polovina z nich měla nějaký druh vyhoření, něco přepískli, neměli v rovnováze práci a odpočinek, velké potřeby služby je semlely... Čím déle je misionář na misijním poli, čím se zvyšuje jeho kompetence, tím mu práce přibývá. Najednou umí místní jazyk, najednou se zná se všemi pastory v regionu a oni mu dávají víc práce, takže je to pro něj jakoby těžší a těžší.

Jedna misionářka se přiznala, že ukočírovat práci a odpočinek bylo pro ni extrémně těžké. I když měla den volna, využila ho k návštěvám lidí, pořád něco dělala, v neděli shromáždění, v sobotu nějaký výlet s lidmi, neuměla odpočívat. Fungovala tak dva a půl roku, a pak se vrátila. Každý misionář odpočívá jinak, já jsem extrovert a jsem pořád s lidmi, ale odpočívat potřebuju sám někde v přírodě.

Jakým dalším výzvám čelí naši misionáři?

Pro některé to je *zdraví*. I když by měli stejné zdravotní potíže i v Česku, na misii je to s přístupem k zdravotní péči horší. *Duchovní tlaky* jsou na misii větší, na některých místech je to úplně hmatatelné. *Fungování rodiny, manželství* nebo být *singl* je obecně na misii těžší. Celkově je na misii horší životní standard. Samozřejmě je jiná misie někde v džungli v Africe než třeba v nějakém německém městě. Také vás můžou věznit, jako třeba Petra Jaška v Súdánu. Životní podmínky, okolnosti jsou těžké pro nás všechny, ale na misijním poli jsou vygradovanější.

Je každý křesťan misionář?

Misionářem je opravdu každý. Misie znamená poslání, všechny nás Ježíš poslal, abychom šli a získávali učedníky, ať už je to tady v Česku, nebo někde jinde. Všichni máme poslání, všichni jsme misionáři. Na druhou stranu ne každý je misionářem v zahraničí. Mezinárodní misie má svá specifika. Misie je ale hlavně oboustranné partnerství. Vezměme si Filipským 1,3–8. Apoštol Pavel přišel do Filip, on založil sbor, on investoval, on byl misionář, a Filipští teď podporují jeho. Posílají mu finance, modlí se za něj, on zároveň po nich touží. Je to dobrý příklad vztahu podporovatelů a misionáře. My podpoříme misionáře, a on potom může podpořit nás. Skrze povzbuzení naší víry, skrze revitalizaci sboru, možná pomůže některým členům sboru aktivovat víru. Může přivést i misijní tým z té země, jako my dvakrát tým z Bosny.

Jak si stojíme jako Apoštolská církev ve vysílání misionářů?

Z mého pohledu velmi dobře. Lidé z jiných církví nás často obdivují: „Vy z Nehemie máte tolik misionářů, vy o tom mluvíte, máte další sérii misijních kázání.“ Opravdu se na nás dívají s jistým obdivem, že jsme vedoucí v rámci mezinárodní misie. To je skvělé povzbuzení, ale

neměli bychom se plácát po ramenou, jací jsme borci, ale spíše rozvíjet celkovou péči o misionáře, učit se. I třeba od dalších misijních organizací.

Dobře, jak si to zlepšení péče o misionáře představuješ?

Nejdříve s misionářem mluvte. *Zeptejte se*, co potřebuje. Může mu nějakou dobu trvat, než zjistí, co potřebuje, i několik let. Ale nevádí, ptejte se ho, něco vám určitě řekne. Dále si můžete nějakého *misionáře adoptovat* nebo vyslat vlastního. Prostě se o někoho starejte, nemusí to být nutně někdo od vás. Dalším bodem je modlitba. *Modlete se*. To také může každý a kdykoliv. Určitě je dobré se vzdělávat. Díky Bohu, že se vztah vůči vzdělání v naší denominaci postupně mění. Je skvělé, když někdo chce jít do hloubky, že si může přečíst různé knihy. Můžete jet například na Kairos, což je výborný nástroj, skvělý vzdělávací a zároveň zážitkový kurz, který vás v rámci misie určitě posune. *Vzdělávejte se*. A hlavně, misie není záležitostí jen pastora. Misionář nemá být jeho další starostí navíc. *Zapojte lidi*. Třeba je ve sboru někdo, kdo má na srdci nějaký národ nebo zemi a z koho by mohl být dobrý misijní koordinátor.

Ted' to trochu vypadá, že to tu „odedřeme“ všechno my. A co ten misionář?

Podpora misie není pouze zodpovědnost pastorů, lidí ve sboru nebo zodpovědnost nás v Nehemii. Je to, jak často misionářům říkám, především jejich zodpovědnost, jejich povolání, jejich země. Oni jsou zodpovědní za svůj podpůrný tým, za svoji komunikaci, ať pro to dělají maximum. Je to zodpovědnost více stran. My jsme církev, vysílající tělo. Nejenom vedení sborů, ale každý člen sboru by měl být zapojen do nějakého druhu podpory mezinárodní misie. V nejbližší době by měla vyjít kniha *Z Česka až na konec světa: Praktický průvodce pro misionáře a ty, kdo je podporují*, kterou jsme se spoluautorkou Eliškou napsali. Doufáme, že i to bude užitečný nástroj. Každý z nás totiž má svůj úkol na Velkém poslání a je na nás se v modlitbě ptát, kde je naše místo.

Děkuji za rozhovor.